

ÅRSPLANARBEID.

Barnehagens planer finner sitt grunnlag i lov om barnehager og Rammeplan for barnehager.

Alle barnehager er pålagt å lage en årsplan. Denne skal representere barnehagen slik at det framkommer hvordan personalet jobber med alle områdene i rammeplanen.

Rammeplanen vår har en varighet på 1 år, fra 1. august hvert år. Daglig leder har ansvaret for årsplanen, og skal i samarbeid med barnehagens pedagoger og ansatte utarbeide barnehagens planer.

I Rammeplan for barnehager står det dette om årsplanens innhold:

«Årsplanen skal inneholde informasjon om hvordan barnehagen vil jobbe med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barnas hjem. Planen må gi informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold skal følges opp, dokumenteres og vurderes.»

Årsplanen med læringsmål skal sammen med barnehagens øvrige planer gi foreldrene god innsikt i barnehagens pedagogiske arbeid og danne grunnlag for innspill fra foreldrene.

Årsplanen skal også si noe om barnehagens lokale begivenheter og barnas medvirkning. Årsplanen skal fastsettes i barnehagens samarbeidsutvalg.

.....

Elisabeth Bull Stensby

Daglig leder

.....

Stine Lysaker

Leder i Samarbeidsutvalget

*«SKAL VI VÆRE VENNER? SKAL VI
LEKE SAMMEN DU OG JEG?*

*DET Å GÅ ALENE, DET ER SÅ
KJEDELIG SYNS JEG.*

*VI KAN VÆRE VENNER. VI KAN
LEKE SAMMEN DU OG JEG.*

*KOM OG REKK MEG HÅNDEN, SÅ
GÅR VI SAMMEN PÅ VÅR VEI»*

(TEKST: BJARTE LEITHAUG)

VERDIGRUNNLAG

HAGEN BARNEHAGES VERDIGRUNNLAG

I Hagen barnehage vektlegger vi den gode barndommen. Barna skal i sitt møte med de voksne oppleve likeverd og respekt.

Hvert enkelt barn skal få erfaring og kunnskap som ruster dem for fremtiden. Vi skal se, forstå og bekrefte barna.

Vi setter leken i fokus, og verner om dens egenverdi. Vi vet at lek gir læring, derfor tar vi leken på alvor. Sammen skaper vi gode øyeblikk.

Tiltak

- Vi er tilstedeværende voksne.
- Vi verner om leken
- Alle skal ha en venn eller flere.
- Vi gir rom for at barna får mulighet til å påvirke sin egen hverdag.
- Vi ser og støtter barna med omsorg og trygghet

BARNEHAGENS EGENART

Hagen barnehage SA er en fem avdelings barnehage som barnehageåret 2017-18 består av Hestehoven (1 åringer), Blåveisen (2-åringer), Skogstjerna (3 åringer) og avdelingen i 2. etasje som består av gruppene Hvitveisen (4 åringer) og Solsikka (5 åringer).

Hagen barnehage var 20 år i 2013, og har et stabilt personale. Erfaring og stabilitet er kvaliteter vi setter høyt i vårt pedagogiske arbeid. Vi er mye felles, som gjør at alle barna blir kjent med alle voksne.

Barnehagen vår går over to etasjer, hvor 4 og 5 åringene holder til i 2. etasje og 1, 2 og 3 åringene er nede. Vi har en stor god uteplass som er oppgradert de siste årene. Vi bruker også skogen mye, der har vi blant annet en lavvo og en grillhytte. Vi har felles utetid. De minste barna har uteområdet sitt i huken nederst på området.

Barns medvirkning skal være en del av hverdagen i barnehagen. Vi ønsker å gi barna mulighet til å uttrykke seg og ha innvirkning på sin hverdag i barnehagen. Alle barna skal bli tatt på alvor, og skal vite at de betyr noe for fellesskapet i barnehagen.

OM BARNEHAGENS MÅL FOR 2017-2018

REALFAG I BARNEHAGEN.

Tiltak skal ses i sammenheng med Tett på realfag3 – Nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnopplæringen (2015-2019) utgitt av Kunnskapsdepartementet.

Vi skal jobbe for at barna skal få gode opplevelser med temaer innenfor Antall rom og form, og Kommunikasjon, språk og tekst. Tilpasset alder og nivå.

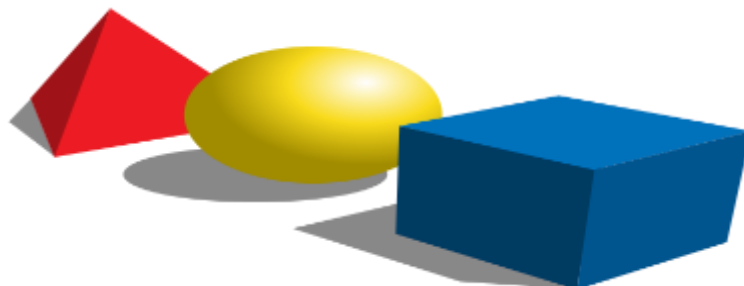
Det å jobbe med realfag i barnehagen har verdi for barnet her og nå, og legger grunnlaget for videre opplæring og deltagelse i samfunnet. Barna skal ha med seg lærelyst, skaperglede og utforskertrang over i skolen.

Forskning viser at gode opplevelser og møter med realfaglige emner i barnehagen har en positiv effekt på barns kognitive og språklige utvikling, og gir en positiv effekt på senere skoleprestasjoner.

Det er viktig at arbeidet med realfag i barnehagen er forankret i Rammeplanen for barnehagen og skal foregå på barnehagens premisser.

Det er et mål at vi skal stimulere til utvikling og læring i planleggingen, gjennomføringen og vurderingen av arbeidet, og at vi kombinerer planlagte aktiviteter med improvisasjon basert på barnas innspill. Vi skal ha en undersøkende tilnærming.

Dette tror vi blir et spennende tema og vi gleder oss til å jobbe med realfag på barns nivå og med barnas medvirkning.

TILTAK I FORHOLD TIL RAMMEPLANENS MÅLSETNINGER.

BARNES MEDVIRKNING			
<p>- Barna skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger</p> <p>(Barnehageloven § 1 Formål, 2 ledd).</p> <p>Barna i Hagen barnehage skal oppleve at de kan påvirke sin egen hverdag, etter alder og behov. En vid forståelse inkluderer barns rett til å få støtte i å uttrykke seg, bli synlig og ha en virkning i sosial sammenheng. Det handler om å gi barn et rom – både i fysisk og psykisk forstand – for å uttrykke seg og virke/handle sammen med andre. De skal delta i beslutninger og skal være med både på planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.</p>			
TILTAK OG MÅL	1-2 ÅRINGER	3 ÅRINGER	4-5 ÅRINGER
	<ul style="list-style-type: none"> - Barna får velge lek og aktivitet i frileken. - De velger sitt eget pålegg. - De voksne er bevisste og leser barnas kroppsspråk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi verner om leken. - Vi er lydhøre og nysgjerrige på barnas innspill og interesser. - Barna får være delaktige i planleggingen av hverdagen sin (f eks valg av sanger, leker, bøker i samlingsstund, mål for turen/hva vil de gjøre på tur.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Det skal være lov å ombestemme seg og endre mening. - Barna skal få bestemme mye selv av det de lager av forming og andre aktiviteter. - Barna tas med på evalueringen etter temaer.

SAMARBEID MED BARNAS HJEM OG HJEMMETS MEDVIRKNING

- *Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.*

(Barnehageloven § 1 Formål, 1 ledd)

Foreldrene i Hagen barnehage skal være trygge på at barna deres blir sett og hørt, og får delta i et fellesskap som er positivt for deres utvikling.

TILTAK

- Nye barn oppfordres til å komme på besøk i barnehagen før oppstart, og vi har innledende samtaler med foreldre til nye barn ved oppstart.
- Vi fokuserer på gode hente -og bringesituasjoner, hvor informasjon kan utveksles.
- Vi tilbyr 2 foreldresamtaler i året.
- Vi har et foreldremøte i året.
- Vi har 1 dugnad i året, og SU arrangerer høsttreff på høsten for å bli kjent.
- Andre sosiale treff som cafeer o.l.

DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING

- *Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.*

(Barnehageloven § 1 Formål, 1 ledd).

I Hagen barnehage skal enkeltbarnet og gruppen stå i fokus. Barna skal få opplevelser som fremmer barnas læring. Vi vil fokusere på leken.

	1 OG 2 ÅRINGER	3 ÅRINGER	4 OG 5 ÅRINGER
LEKENS MÅL OG TILTAK	<p>Legge til rette for leken.</p> <p>Tid er viktig.</p> <p>Barnet i fokus</p>	<p>Vi er tilstedeværende voksne.</p> <p>Vi skaper et fellesskap som alle føler tilhørighet av.</p> <p>Vi har fokus på sosial kompetanse.</p>	<p>Mer tilstedeværende og aktive voksne i leken.</p> <p>Bruke flere rom/soner i leken.</p> <p>Respekttere leken fremfor tiden.</p>

Pinnebrød i gapahuken

SOSIAL KOMPETANSE OG INKLUDERENDE FELLESKAP

- *Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap.*

I Hagen barnehage skal barna oppleve fellesskapet og tilhørighet, i et positivt felleskap. Alle barn skal oppleve at de er en del av og hører til i fellesskapet.

	SOSIAL KOMPETANSE	INKLUDERENDE FELLESKAP
TILTAK	<ul style="list-style-type: none"> - Vi gir barna felles opplevelser som styrker den sosiale kompetansen. - Vi lærer barna å leke med hverandre. - Vi gir barna utfordringer tilpasset alder og mestringsnivå. 	<ul style="list-style-type: none"> - Alle uansett bakgrunn skal møtes med respekt og anerkjennelse. - Alle barna har en viktig plass i gruppa. - Vi er tydelige voksne som gjennom vårt arbeid skaper et felleskap alle trives i. - Vi er mye felles på tvers av avdelingene, spesielt i utetiden.

	<ul style="list-style-type: none"> - Vi er tilstedeværende voksne, som støtter og veileder. 	<p>Det skaper samhold og tilhørighet.</p>
--	--	---

OVERGANG BARNEHAGE - SKOLE

*Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til skole. Dette skal skje i nært samarbeid med barnas hjem.
(Rammeplanen s. 59)*

Vi i Hagen barnehage har som mål at overgangen mellom barnehage og skole skal være så trygg som mulig. Vi legger derfor til rette for et helhetlig læringsmiljø hvor vi har fokus på å styrke hvert enkelt barn.

TILTAK	<ul style="list-style-type: none"> - Vi besøker Lillemoen skole - Vi har gym og bad på Lillemoen skole. - Vi har en «skoleøkt» i løpet av uka hvor vi jobber i boka vår (Trampoline) med forskjellige skoleforberedende aktiviteter. - Vi har fokus på sosial kompetanse og selvstendighet. - Barna får støtte og utfordringer i forhold til sine forutsetninger. - Vi har overgangsmøte med skolen. - Barnehagen kan med samtykke fra foreldrene gi ut informasjon om hvert enkelt barn til skolen. 	
	GYM	BAD
	<ul style="list-style-type: none"> - Vi blir kjent med utstyret som finnes i gymsalen. - Vi utvikler motoriske ferdigheter. - Vi har regler og samarbeidsleker 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi lærer oss å bli trygge i vann. - Vi øver oss på å flyte. - Vi har vannleker.

BARNAS FYSISKE MILJØ

- *Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap.
(Barnehageloven § 1 Formål, 3 ledd, annen punktum)*

Det fysiske miljøet i Hagen barnehage skal bidra til gode opplevelser og trivsel.

TILTAK

- Hagen barnehage har en stor og utfordrende lekeplass ute. Det er noe ulendt terreng, noe naturtomt, gapahuk, hinderløype, husker, sklier, sandkasser, asfalt, sand og gress. Her er det unike og gode muligheter for lek.
- Vi har fine turområder utenfor barnehagen. Vi har lavvo og grillhytte.
- Vi har leker og utstyr tilpasset barnas alder på avdelingene.
- Det fysiske miljøet på avdelingene er oversiktlig. Vi er inndelt i rom.

Mange barn sover ute i vogna si hos oss.

HAGEN BARNEHAGES LÆRINGSMÅL

LÆRINGSMÅL FOR HAGEN BARNEHAGE

- Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens verdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

(Barnehageloven § 1 Formål. 2 og 3 ledd)

Hagen barnehages læringsmål skal gi barna opplevelser og utfordringer i et aktivt læringsmiljø, tilpasset barnas alder og utvikling.

FAGOMRÅDENE	1-2 ÅR	3-4 ÅR	5 ÅRINGENE
KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST	<ul style="list-style-type: none"> - Pekebøker og billedbøker er tilgjengelig for barna og vi leser for dem hver dag. - Vi benevner det vi ser og gjør. - Barna får enkle beskjeder som benevner og navngir. - Vi stiller åpne spørsmål og gir barna et rikt ordforråd i hverdagen. - Sang 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi formidler eventyr, bøker og sanger. - Snakkepakken, konkrete og sang kort for å styrke barnas språkferdigheter. - Vi leker med rim og regler. - Vi stiller åpne spørsmål slik at barna får mulighet til å få brukt språket sitt. - Vi skaper tid og rom til å fordype seg i leken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekstskaping. - Rim og regler - Formidling av bøker, eventyr og fortellinger. - Snakkepakken og språksprell. - Kjennskap til bokstaver og tall. - Opplevelser som samtale og bearbeides på ulike måter.
KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE	<ul style="list-style-type: none"> - Barna får tegne, pusle og perle. - Vi har rutiner for håndvask. - Har grovmotoriske aktiviteter ute og inne. - Går på tur i ulendt terreng. - Sanseropplevelser. - Barns medvirkning mtp påleggsvalg og tilgjengelighet til det de ønsker å spise. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi har tur dag med variert turterreng. - Vi har fokus på sunt og variert kosthold. - Vi bruker MiniRøris og Fysak kista. - Vi legger til rette for at barna etter hvert kler på seg selv. 	<ul style="list-style-type: none"> - Turdager med ulike fysiske utfordringer. - MiniRøris - Gym og bad - Hygiene. - Oppfordre til selvstendighet ved påkledning, toalettbesøk og måltider. - Tilberede mat.

<p>KUNST, KULTUR OG KREATIVIET</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Henger opp barnas kunst. - Synger bevegelsessanger i samling. - Barna bygger duplo og klosser. - Synge månedsanger 	<ul style="list-style-type: none"> - Barna har tilgang på bøker tilpasset sitt miljø. - Barna har til enhver tid tilgang til utkleddingstøy. - Vi bruker instrumenter. - Vi legger til rette for ulike formingsaktiviteter. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ulikt materiell og utstyr er tilgjengelig. - Finne og bruke materiell fra naturen. - IKT utstyr, I-pad, kamera og pc. - Høytlesning, sang, dans og lytte til musikk. - Fortrolig med blyantgrepet og bruk av saks.
<p>NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bli kjent med insekter. - Vi leter etter småkryp. - Bli kjent med årstider. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve naturen i alle årstider. - Forsøk og eksperimenter. - Vi ser på innsekter, dyr og følger naturens gang. - Vi lærer oss å ta vare på naturen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eksperimentere med elementer i naturen. - Følge med på endringer i naturen gjennom årstider, dyre og plantelivet. - Miljøvern og kildesortering. - Spikke - Undring og nysgjerrighet. - Forsøk
<p>ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vi prater om og lærer hva som er rett og galt i ulike situasjoner. - Vi markerer høytider og merkedager - Vi lærer å hjelpe hverandre. - Vennskap 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi jobber med å øke barns evne til empati. - Synger sanger og leser bøker for å markere kristne høgtider. - Vi legger vekt på vennskap og gode samspill. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vennskap, empati og omsorg. - Markere kristne høgtider, og andre merkedager. - Forut – internasjonal måned. - Samarbeid.

<p>NÆRMILJØ OG SAMFUNN</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vi går turer i nærmiljøet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Turer i nærmiljøet og til museene. 	<ul style="list-style-type: none"> - Turer i nærmiljøet. - Museumsbesøk
<p>ANTALL, ROM OG FORM</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vi teller voksne og barn i samling. - Vi legger enkle puslespill. - Bli kjent med farger og former. - Rim og regler. - Eventyr. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi bruker bevisst matematiske begreper. - Vi har tall og former synlig i det fysiske miljøet. - Vi erfarer ulike størrelser og mål, sorterer og sammenligner gjennom lek. - Vi spiller spill. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kjennskap til begreper innen antall, mønster, rom, form og størrelse. - Finne geometriske figurer i naturen. - Turbingo og bildeorientering. - Spille ulike spill

--	--	--	--

PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING

- *Årsplanen skal gi informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold skal følges opp, dokumenteres og vurderes.*
- *Det skal legges til rette for at barn, foreldre, barnehagens personale og eiere kan delta i planlegging, dokumentasjon og i vurdering av barnehagens virksomhet.*
- *Barnegruppen og enkeltbarnets behov skal observeres og vurderes fortløpende.*

TILTAK

- Vi lager ukeplaner og månedsbrev/evalueringer som legges ut på Mykid.
- Våre planer skal legge opp til spontanitet og barns medvirkning.
- Pedagogisk leder skal dokumentere barnehagens arbeid og planverk gjennom hele året. Evalueres og vurderes skriftlig, sammen med barnehagens grunnsyn.
- Samarbeidsutvalget fastsetter årsplanen.
- Vi har brukerundersøkelse blant foreldrene jevnlig. Disse brukes i vurderingsarbeidet.
- Vi bruker praksishistorier og barneintervjuer